

- економіки. *Ефективна економіка*. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9068>.
5. Резнікова Н.В. Міжнародні економічні відносини в епоху глобалізації: історико-теоретичні аспекти сучасних світогосподарських зв'язків. *Економіка України*. 2020. № 12. С. 77–80.
 6. Резнікова Н.В., Іващенко О.А., Курбала Н.В. Ідентифікаційні характеристики розвинених країн у мандатах міжнародних організацій: ознаки передової економіки у фокусі дослідження. *Економіка та держава*. 2020. № 9. С. 17–24.
 7. Panchenko V., Reznikova N., Bulatova O. Regulatory Competition in the Digital Economy: New Forms of Protectionism. *International Economic Policy*. 2020. № 1-2 (32-33). P. 49-79.
 8. Reznikova N., Bulatova O., Panchenko V. The policy of economic nationalism: from origins to new variations of economic patriotism. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2018. Vol. 4 (4). P. 51–59.
 9. Reznikova N., Ivashchenko O. Projections of deglobalization in the contemporary international economic relations in the context of the paradigm of globalism. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка*. 2018. Вип.15. С.98-106.
 10. Reznikova N., Ivaschenko O., Rubtsova M. Global problems as a subject of interdisciplinary studies in the focus of international economic security and sustainable development. *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 24-31.
 11. Резнікова Н. В. Економічна кон'юнктура розвинених країн: навч. посіб. у 2-х ч. Київ: Аграр Медіа Груп, 2021. Ч.1. 422 с.

Олена ПТАЩЕНКО

доктор економічних наук, професор,
декан факультету міжнародних
відносин і журналістики Харківського
національного економічного
університету імені С. Кузнеця

МІГРАЦІЙНІ ПОТОКИ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ НАПРУГИ

Складовою світової економічної системи та важливим глобальним явищем є міжнародна міграція робочої сили. Феномен міжнародного поділу праці та інтеграції існує вже досить довгий час та є індикатором рушійних сил

глобалізаційного процесу. У світі немає жодної країни, яка не була б залучена до глобальних міграційних процесів на різних етапах свого розвитку.

Європейські міграційні процеси сьогодні суттєво пов'язані зі змінами політичних умов в різних країнах. Так збройні конфлікти на Сході забезпечили суттєвий приток мігрантів до європейських країн. Це в свою чергу суттєво підвищило соціальну напругу в європейському регіоні.

Так сирійський конфлікт призвів до великої кількості мігрантів, яких європейські країни вимушені були розміщувати в таборах для біженців. Ці мігранти здебільшого представляли низько кваліфіковану робочу силу, яка не мала бажання знайти робоче місце та покращити своє соціальне становище. Через такий міграційний потік в 2015 році країни Європи суттєво обмежили пересування біженців між країнами та ввели ретельний контроль їх перебування. Такі заходи були введені через підвищення кримінальних проявів серед біженців.

Якщо звернути увагу на Україну, то можливо зазначити, що Україна виступає як експортер трудових ресурсів на світовому ринку праці. Однак ці дані з офіційних статистичних джерел, які не враховують біженців, вимушено переміщених осіб та нелегальних іммігрантів.

Трудова міграція українців за роки незалежності стала гострою державною проблемою. Це пов'язано передусім з тим, що за роки незалежності рік у рік відбувався постійний відтік висококваліфікованого персоналу з держави.

Ситуація в Україні також характеризується тим, що значна кількість мігрантів провокує численні проблеми, але з іншого боку, нові можливості на ринку праці.

Так зазначимо, що міграційні процеси постійно спонукають до розвитку ІТ-сектор, який у свою чергу забезпечую суттєвий відсоток ВВП України. На сьогоднішній час та за умов військового конфлікту в країні ІТ-сектор чи не єдиний сектор економіки, який не перестав працювати та забезпечувати бюджетні надходження.

Зазначимо, що міграційні процеси лютого-березня 2022 року суттєво вдарили по таких секторах економіки:

- торгівля;
- сфера послуг;
- наукова сфера;
- освітня сфера;
- туризм;
- сільське господарство;
- хімічна промисловість;
- легка промисловість та інші.

На квітень 2022 року міграційний потік з України становив:

- зовнішніх мігрантів – близько 4х мільйонів осіб;
- внутрішніх мігрантів – близько 7 мільйонів осіб.

Такий суттєвий міграційний потік створив суттєву соціальну напругу у Польщі, Чехії, Словаччині, Угорщині та Німеччині. Зазначені країни вимушені розміщувати мігрантів з України у таборах для біженців та тимчасових притулках для переміщених осіб. Соціальна підтримка мігрантів з кожним днем сповільнюється, що призводить до збільшення невдоволення та соціальній напрузі в країнах прийняття мігрантів.

Таким чином, військовий конфлікт в Україні підвищив динамічність міграційного потоку в країнах Європи. Так до європейських країн на сьогодні виїхали представники таких професій як: ІТ-спеціалісти; інженери, науковці, освітяни, спеціалісти хімічної промисловості та інші. Люди розміщені в таборах для біженців, що становить соціальну напругу в країнах. Вирішенням цього питання займається Рада Європи та на державному рівні окремі країни. Всі ці міри повинні стабілізувати зростаючу соціальну напругу в європейському регіоні.

Список використаних джерел:

1. *Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>.*
2. *Офіційний сайт Статистичної служби Європейського Союзу. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat>.*

Володимир ПАНЧЕНКО

доктор економічних наук,

партнер консалтингової компанії KSP

Strategies, м. Київ

НЕОПРОТЕКЦІОНІЗМ ЯК ДРАЙВЕР ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В НОВІЙ СТРАТЕГІЇ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Якщо стратегію сприймати як детальний та всебічний комплексний план, призначений для забезпечення виконання місії організації та досягнення її цілей у довгостроковій перспективі, розгляд придатності існуючих стратегій економічного розвитку України на роль повоєнної стратегії логічно було б розпочати з постановки питання про місію держави та її місце у міжнародному поділі праці крізь призму пошуку драйверів економічного зростання із врахуванням поточних тенденцій розвитку системи міжнародних економічних відносин — регуляторної конкуренції [1], спроб адаптації політики економічного